

E L Ő T E R J E S Z T É S
A Képviselő-testület 2012. április 27-i nyilvános ülésére

- Tárgy:** A gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenység átfogó értékelése
- Előterjesztő:** Császár László polgármester
- Előkészítette:** Általános Igazgatási Iroda
Pápainé dr. Németh Mária mb. irodavezető
- Megtárgyalja:** Család-, Egészségügyi, Oktatási, Művelődési és Sport Bizottság
- Meghívandók:** Veszprém Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala
8200 Veszprém Megyeház tér 1.
Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet
Dr. Varga István igazgató

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban: Gyvt.) 94. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területen lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A 94. § (2) bekezdés szerint a települési önkormányzat biztosítja a rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. A 94. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000 főnél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése szerint a helyi önkormányzat minden év május 31-ig átfogó értékelést készít a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról. Az értékelést meg kell küldeni a Veszprém Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalának. A szociális és gyámhivatal az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a helyi önkormányzat felé. A helyi önkormányzat hatvan napon belül érdemben vizsgálja a gyámhivatal javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a fent hivatkozott törvény végrehajtására kiadott, a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete tartalmazza.

A Gyvt. értelmében a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról részben az önkormányzat, részben a jegyző, részben pedig a gyámhivatal gondoskodik. A feladatok ellátásának értékelését az előzőekben említett felelősségi megosztás szerint végeztük el.

Az átfogó értékelés az előterjesztés mellékletét képezi.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a gyermekek védelméről és a gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést megvitatni szíveskedjék.

HATÁROZATI JAVASLAT

Tapolca Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést elfogadja.

Tapolca, 2012. április 18.

Császár László
polgármester

TAPOLCA VÁROS GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE

Tapolca város lakosság száma fokozatosan csökkenő tendenciát mutat:

- 2011. december 31-én az állandó lakosok száma: 16.747. fő, míg
  - 2010. december 31-én 16.849 fő,
  - 2009. december 31-én 16.965 fő,
  - 2008. december 31-én 17.023 fő,
  - 2007. december 31-én 17.119 fő
  - 2006. december 31-én 17.332 fő volt.
-
- 2011. december 31-én a 18 éven aluliak száma 2698 fő, ebből 0-14 évesek száma 2190 fő,
  - 2010. december 31-én a 18 éven aluliak száma 3000 fő, ebből 0-14 évesek száma 2248 fő,
  - 2009. december 31-én a 18 éven aluliak száma 3121 fő, ebből 0-14 évesek száma 2309 fő,
  - 2008. december 31-én a 18 éven aluliak száma 3277 fő, ebből 0-14 évesek száma 2336 fő.

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT FELADATAI

Pénzbeli és természetbeni ellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 19., 20., 20/A. és 21.§-ai rendelkeznek az önkormányzat által kötelezően biztosítandó pénzbeli és természetbeni ellátásokról. Az ellátások nyújtásának helyi szabályait Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális és gyermekvédelmi igazgatásról és ellátásokról szóló 5/2011. (IV. 1.) önkormányzati rendelete tartalmazza.

A feladat ellátása az Általános Igazgatási Iroda feladatai közé tartozik, ahol két ügyintéző foglalkozik az alábbi feladatokkal.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő, létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, gyermeket gondozó családok, illetve az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése érdekében nyújtott támogatás, melynek részletes feltételeit a fentiekben már említett 5/2011. (IV. 1.) önkormányzati rendelet tartalmazza.

A kérelem benyújtásának leggyakoribb indoka volt, hogy a szülő nem tudta a gyermek számára az iskolába járáshoz szükséges eszközöket (tanszerek, könyvek, bérlet, stb.) biztosítani, az évszaknak megfelelő ruházatot megvásárolni. Sajnálatos módon egyre több családban jelent problémát a napi megélhetés biztosítása, az élelem előteremtése, ehhez is egyre többen kértek segítséget. Több esetben keresett meg bennünket óvoda, iskola, hogy segítsük a nehéz szociális körülmények között élő gyermekek egy-egy rendezvényen (színház, kirándulás, tábor) való részvételét.

Az előzőekben felsoroltak közül Tapolcán a gyermekjóléti szolgálat és a bölcsőde áll a szülők és a gyermekek rendelkezésére. Városunkban a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet gondoskodik e két szolgáltatás biztosításáról.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat az intézet önálló szakmai egységként működik. A Szolgálat, gondozási, szolgáltatási, valamint szervezési tevékenységet folytat Tapolca város közigazgatási területén, illetve 2010. március 17. napjától Raposka községben is.

Személyi és tárgyi feltételek

A Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Szolgálat közös telephelyen működik, így a feladatellátás tárgyi és technikai feltételei azonosak e két szolgáltatás nyújtásánál. A gyermekjóléti szolgáltatás önálló szakmai egységben, szoros együttműködésben dolgozik a Családsegítő Szolgálattal.

A gyermekjóléti szolgáltatást 2011-ben 3 fő főállású családgondozó látta el. 2011. novemberétől vezető családgondozó-tanácsadó segíti a szakmai munkát. A létszám bővítése a szakmai munka színvonalát érzékelhető mértékben növelte.

Az intézmény a város központjában található, könnyen megközelíthető. Az egyéni esetkezeléshez szükséges tanácsadó szoba rendelkezésre áll, így a bizalmas beszélgetés körülményei adottak. Az adminisztrációs munkára, az ügyintézési tevékenységek megfelelő ellátására biztosított a külön dolgozószoba, a zárható iratszekrény. A Szolgálat rendelkezik számítógéppel, internet-elérhetőséggel, telefonvonallal. Az előző évhez képest pozitív változás, hogy 2 mobiltelefon áll a családgondozók rendelkezésére, akik korábban saját telefonjukat voltak kénytelenek használni munkájukhoz. A 3 számítógépet, mely közül 2 elavult, lassú működésű 7 munkatárs használja, így a folyamatosan növekvő adminisztrációs munkát nehézkesen tudják végezni. A családgondozók az intézmény által biztosított 2 db buszbérlet használatával gyorsabban eljuthatnak a családokhoz.

Az intézmény a kiscsoportos közösségi programokat saját épületben, a nagyobb célcsoportot érintő rendezvényeket az önkormányzat tanácstermének igénybevételével tudja lebonyolítani. A Veszprém Megyei Gyermekvédelmi Központ részére minden hónap harmadik és negyedik szombatján helyet biztosítanak a Gyermekjóléti Szolgálat épületében az átmeneti nevelt gyermekek és családjuk kapcsolattartásának lebonyolítására.

A gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása:

A hozzájuk fordulókat a hét valamennyi napján fogadják 7.30 – 15.30 óráig a tapolcai telephelyen, illetve kihelyezett fogadó órát is tartanak a raposkaiak számára minden csütörtökön 7.30- 8.30 óráig a Polgármesteri Hivatalban. Ennek megvalósítását a váltott ügyelet teszi lehetővé, így a többi családgondozó végezheti egyéb feladatait, a heti munkaidőkeret felét kötetlen munkaidő beosztás keretén belül, a személyes segítő munka, illetve adatgyűjtés helyszínen való elvégzése érdekében.

A forgalmi napló szerint, **2011 év** folyamán **2817** esetben fordultak hozzájuk régi és új kliensek problémáikkal. 2011-ben 1389 esetben végeztek a családgondozók családlátogatást. **Alapellátás keretében 205 gyermeket** gondoz a Szolgálat. Ebből Raposkán egy családot és két gyermeket érint a gyermekjóléti szolgáltatás.

A Szolgálat által nyilvántartott **veszélyeztetett kiskorúak** száma **2011. december 31-én 255** volt, ez a szám az **előző évben 262** volt.

Szakellátásban 20 tapolcai gyermek nevelkedik, akik 15 családból kerültek ki. Esetükben a Szolgálat segítséget nyújt abban, hogy a szülők alkalmassá váljanak gyermekeik visszafogadására.

2011-ben az átmeneti nevelés megszüntetését követően **3 gyermeknél 3 családban végeztek utógondozást.**

Válsághelyzetben levő várandós anyát 5 esetben gondozott a Szolgálat.

A Szolgálat által gondozott családok számára az alábbi főbb problémacsoportok szerint nyújtottak szolgáltató tevékenységet:

- magatartászavar, teljesítményzavar	72 eset
- anyagi, megélhetési, lakhatással összefüggő	102 eset
- gyermeknevelési	66 eset
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	35 eset
- családi konfliktus	35 eset
- szülő vagy család életvitele	28 eset
- szülői elhanyagolás	31 eset
- családon belüli bántalmazás (lelki, fizikai, szexuális)	8 eset
- fogyatékoság, retardáció	9 eset
- szenvedélybetegség	12 eset

Az **új gondozási eseteik száma** a kapcsolat felvétel módja szerint a következő:

- jelzőrendszer által kezdeményezett	101 fő
- szülő kezdeményezte	8 fő
- gyermekjóléti szolgálat kezdeményezte	5 fő
- hatóság által kötelezett	6 fő
- <u>gyámhatóság által kezdeményezett</u>	<u>5 fő</u>
Összesen:	125 fő

A Szolgálat feladata az **észlelő jelző rendszer** megszervezése, illetve működtetése. A jelzőrendszer által küldött jelzések száma az elmúlt évben következőképp alakult:

- egészségügyi szolgáltató	19 eset
- ebből védőnői jelzés	19 eset
- közoktatási intézmény	105 eset
- személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgálat	4 eset
- rendőrség	9 eset
- pártfogó felügyelő	4 eset
- állampolgár	12 eset
- <u>önkormányzat, jegyző, gyámhivatal</u>	<u>4 eset</u>
Összesen :	176 eset

Az 1997. évi XXXI. törvény 17. § (1) bekezdésében felsorolt szervezetek, személyek a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében kötelesek jelzéssel élni, valamint együttműködni a gyermekjóléti szolgálattal.

A Szolgálat nagy figyelmet fordít a szakmaközi együttműködés megerősítésére, kompetencia határok tisztázására, a további kapcsolatrendszer kiépítésére. A jelzőrendszer tagjaival igyekszik hatékonyan együttműködni. A Szolgálat folyamatosan felhívja a tagok figyelmét a jelzési kötelezettségre. Szakmai anyagok küldésével, rendszeres szakmai megbeszélések szervezésével, kiscsoportos beszélgetések kezdeményezésével szeretnék hatékonyabbá tenni a közös munkát.

2011. év során esetmegbeszélést 6 alkalommal, illetve Imre László jegyző kezdeményezésére „Szociális Kerekasztal” szakmaközi megbeszélést 2 alkalommal tartottak. Esetkonferenciát 14 alkalommal szerveztek, rendszerint a védelembé vételi vagy nevelésbe vételi javaslatétel előtt. A részt vevő családtagok és a gyermek ügyében érintett szakemberek együttesen keresik az esetkonferenciákon a problémák megoldásának lehetséges módjait. Megállapodnak a szükséges feladatok elosztásáról és ezek teljesítésének határidejéről.

Gyermekvédelmi konferenciát minden év március 31-ig szervez a Szolgálat. A konferencia célja a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer munkájának éves értékelése, az alapellátás formáinak áttekintése, javaslatétel az együttműködés javítására.

Feladataik közé tartozik a **helyettes szülői hálózat** megszervezése és működtetése. A helyettes szülő a családban élő gyermek átmeneti gondozását saját háztartásában oldja meg. A Szolgálat hirdetés útján tesz eleget szervezési feladatainak. A jelentkezők első alkalommal tájékoztatást kapnak a helyettes szülői feladatokról, a törvényi-gyakorlati háttérrel. Jelenleg sem képzésben részt vevő, sem működő helyettes szülő nem áll alkalmazásban az intézménynél.

A gyermekek átmeneti gondozása a településen nem biztosított, a környékbeli intézmények rendszerint telítettek, illetve az ellátási területeiken őket részesítik előnyben.

Tavaly az **Egy Hajóban Kiemelkedően Közhasznú Alapítvány ingyenes jogi segítségnyújtást biztosított a Szolgálatnál.** Az év második felében a tanácsadás elérhetése rendszertelen volt, majd anyagi problémák miatt megszűnt.

A **Szolgálat Ifjúsági Őrjáratot** indított a tapolcai Rendőrkapitánysággal együttműködve a csellengő diákok felkutatása és az iskolai hiányzások visszaszorítása céljából.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő rászoruló családoknak óriási segítséget jelentett a **nyári gyermekétkeztetés** biztosítása. A Szolgálat koordinálásával a nyári szünetben 12 héten át 162 gyermek napi egyszeri meleg ételhez jutott.

A **Rendezvénycsarnok Mikulás programjához** csatlakozva a családgondozók használt játékokat gyűjtöttek, amelyeket karácsonykor a rászoruló családok részére közvetítettek.

A kliensek részére minden **szerdán adomány börzét** tartanak, ahol használt ruhákhoz, egyéb használati tárgyakhoz, játékokhoz juthatnak. Tavaly egy alkalommal a **Világítótorony Alapítvány** nagy mennyiségű és jó minőségű ruha adományt biztosított, amelyet a rászoruló családok között osztottak szét.

A szabadidő hasznos eltöltése céljából a Szolgálat rendszeresen szervez ünnepekhez kötődő, preventív jellegű programokat, pl: **Húsvétváró Játsszóház, Őszi Játsszóház, Mikulásváró Játsszóház, Karácsonyi Családi Játsszóház.**

A nyári szünidőben 15 gyermek részére kirándulásokkal és múzeumlátogatással gazdagított 1 hetes napközis tábort szerveztek.

A Széchenyi István Szakképző Iskola diáknapján a Szolgálat 2 családgondozója önismereti játékokkal tette színessé a 9/d osztály délelőttjét.

A Széchenyi István Szakképző Iskolában, továbbá a Szász Márton Általános Iskolában az esztergomi Szent Jakab Alapítvány módszertani ajánlásával a **NE TEDD! programját** alkalmazták, amely a drogprevenciót és a bűnmegelőzést célozta meg.

Az intézmény nyitott a szociális munkával kapcsolatos tanulmányokat folytató hallgatók gyakorlati fogadására. Az elmúlt évben 4 főiskolai hallgató szakmai gyakorlatát irányították.

Terveik között szerepel a további szakmai kapcsolatok kiépítése társszervezeteikkel, illetve karitatív szervezetekkel. Jövőbeli célja a Szolgálatnak, hogy a meglévő felszereléseiket, forrásait pályázati tevékenység által bővíteni, fejleszteni tudják. Szükség lenne az adminisztrációs követelmények ellátásához a meglévő számítógéppark bővítésére, korszerűsítésére.

A lelki, magatartási, beilleszkedési problémákkal küzdő gyermekek és a tanácstalan, válási, kapcsolattartási problémáktól szenvedő felnőttek száma folyamatosan növekszik, egyre többen igényelnék pszichológus segítségét. A Szolgálat szakmai munkájának eredményességét, színvonalát is növelné a pszichológussal való rendszeres konzultáció. Nagy szükség lenne ezért arra, hogy a jövőben elérhető lenne a jogi és a pszichológiai tanácsadás.

Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsőde

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését végző intézmény. Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében.

Városunkban az uniós pályázatnak köszönhető bővítés és felújítás következtében 2011. decemberétől a bölcsőde 5 csoporttal és 62 fővel működik a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet önálló szakmai egységként. A felújítást megelőzően 4 csoporttal és 52 férőhellyel működött az intézmény.

A felújítási munkák miatt 2011-ben a bölcsődébe járó gyermekek létszáma néhányal kevesebb volt az engedélyezett férőhelynél. A beiratkozott gyermekek száma 46 fő volt. Ebből 14 fő részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben az év folyamán, étkezési térítési díj támogatásban pedig 2 fő. A hátrányos helyzetű gyermekek a család anyagi helyzete miatt hátrányos helyzetűek, közülük csak egy családnál indokolta a támogatást és a fokozott figyelmet a szülők életvitele.

A bölcsődei ellátásban 2011. december 31-én 13 fő szakképzett kisgyermeknevelő dolgozott. Munkájukat 3 fő takarítónő, 1 fő mosó-varrónő, illetve egy karbantartó segítette. A Bölcsőde orvosa heti 4 órában végzi a Bölcsőde orvosi teendőit. A felvételi kérelmeket az intézményvezető bírálja el.

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény kiemeli az olyan kisgyermek felvételi lehetőségét, akinek szociális- vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés.

Városunkban a helyi szociális rendelet értelmében a bölcsőde működési engedélyében meghatározott ellátási területen állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező szülők gyermekei vehetők fel. A nem tapolcai lakosú, de tapolcai munkahellyel rendelkező szülők gyermekeinek felvételére akkor van lehetőség, ha a lakóhely szerinti települési önkormányzat vállalja az egy gyermekre jutó önkormányzati támogatás megfizetését.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülőn, nevelőn, gondozón kívül kezdeményezheti

- gyermekjóléti szolgálat,
- gyermekorvos
- nevelési tanácsadó,
- gyámhatóság.

A bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. A családlátogatás, a szülővel történő fokozatos beszoktatás és a napi találkozások során a szülők megismerhetik a bölcsődei nevelést, a gondozónő pedig a szülő révén megismerheti a gyermek egyéni szokásait. Ezek a tapasztalatok segítik az együttnevelés megvalósulását. Különös gondot fordítanak azon gyermekek ellátására, ahol a családok nehéz körülmények között élnek. Ezeknek a gyermekeknek a gondozása, ellátása fokozott figyelmet, energiát követel.

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat által a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 15. §. (7) bekezdésében foglaltaknak megfelelően szervezett esetmegbeszélésre, a jelzőrendszer tagjaként rendszeresen meghívót kap a Bölcsőde vezetője. Amennyiben a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat gondozása alatt álló bölcsődés gyermekkel kapcsolatosan felmerülő probléma személyes megbeszélést igényel, ezen az esetmegbeszélésen részt vesznek, de a jelzőrendszer tagjaként is folyamatosan kapcsolatban áll az intézmény a Szolgálattal. Mivel az intézménybe többnyire dolgozó szülők gyermekei járnak, kirívóan hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett gyermek csak elvétve található. Bántalmazásra utaló jeleket évek óta nem tapasztaltak. Párkapcsolati problémák előfordulnak, de segítségükre nem volt szükség tavaly szükség. 2011-ben egy esetben kérte a bölcsőde véleményét a bíróság, amiben igyekeztek a legjobb belátásuk szerint véleményt alkotni. A kisgyermeknevelők rendszeresen tartanak ünnepekhez kapcsolódóan családi délutánokat, ahol a szülők és a testvérek mellett a nagyszülőket is szeretettel fogadják. Ilyen alkalmakkor hamarabb megnyílnak a szülők, megbeszélnek felmerülő nevelési problémákat, tanácsokat kérnek.

Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermejköltségi Szolgálat feladatai közé tartozik a helyettes szülői hálózat megszervezése és működtetése. Sajnos a hálózat létrehozása eddig nem történt meg, a feladatot vállaló és a feladat ellátására alkalmas személy hiányában. A Szolgálat több alkalommal hirdetés útján próbált helyettes szülőket toborozni, kérték továbbá a velük kapcsolatban álló szakemberek segítségét is, de a próbálkozások nem hoztak eredményt.

JEGYZŐI HATÁSKÖRBEN TETT INTÉZKEDÉSEK

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 19-20/A §-ok alapján a jegyző hatáskörébe tartozik a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása.**

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a bölcsődés, az óvodás, az (2011. évben) 1-7 évfolyamon nappali rendszerű oktatásban részt vevő gyermek az intézményi térítés díj 100 %-os kedvezményére,
- az előzőekhez nem tartozó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50 %-os kedvezményére,
- (2011. évben) július és november hónapban külön pénzbeli támogatásra,
- egyéb, külön jogszabályokban meghatározott kedvezményekre.

A Gyvt. 19.§ (2) bekezdése határozza meg a kedvezményre való jogosultság feltételeit, melyek a 2011. évben az alábbiak voltak:

1. a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó jövedelem nem haladta meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 140 %-át
  - ha a gyermeket egyedülálló szülő illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
  - ha a gyermek tartósan beteg illetőleg súlyosan fogyatékos, vagy
  - ha a nagykorúvá vált gyermek nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be vagy felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanul és 25. életévét még nem töltötte be
2. az egy főre jutó jövedelem a gyermeket gondozó családban a fenti esetek közé nem tartozó esetekben az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130 %-át nem haladta meg, feltéve hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszerezését.

Az elmúlt évben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot **339 család 820 gyermeke** részére állapított meg Tapolca Város Jegyzője. A kedvezményezetttek közül **60 fő** nagykorú. Elutasított kérelmek száma: 63.

A települési önkormányzat jegyzőjéhez telepített gyermekvédelmi és gyámügyi feladatok még az alábbiak:

- a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat felvétele,
- közreműködés gyámhivatali határozat végrehajtásában,
- szülői nyilatkozat felvétele, melyben hozzájárul gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához,
- gyermekek védelembe vételének elrendelése, a védelembe vétel megszüntetése
- gyermeket azonnali intézkedést igénylő esetben különélő másik szülőnél, más hozzátartozónál, vagy más alkalmas személynél, illetve nevelőszülőnél, vagy gyermekotthonban helyezi el.
- a gyermek elhanyagolása esetén intézkedik a családi pótlék egy részének vagy egészének természetben való nyújtása iránt
- amennyiben a tanköteles korú gyermek igazolatlan iskolai mulasztásainak száma egy tanévben eléri az ötvenet, intézkedik a gyermek jogán járó iskoláztatási támogatás felfüggesztéséről és védelembe veszi a gyermeket, ha arra még nem került sor. 10 óra igazolatlan hiányzás esetén végzést bocsát ki, melyben a szülőt figyelmezteti az ötven óra igazolatlan mulasztás jogkövetkezményeire.

Az előzőekben felsorolt feladatok közül a jegyzői hatáskörű gyámhatóság leggyakoribb ügyfajtája a védelembe vételi eljárás. Az eljárás a családgondozók, védőnői szolgálat, háziorvos, közoktatási intézmények, nevelési tanácsadó, óvoda, gyámhivatal, rendőrség, ügyészség, bíróság stb. jelzésére, és javaslata alapján indul. E szervek jelzése alapján az eljárás megindítása kötelező. A védelembe vételi eljárás során kötelező tárgyalást tartani. A védelembe vétel célja a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges ellátás biztosítása. Ha a szülő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételel megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családban biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembe veszi. A védelembe vétel nem érinti a szülő felügyeleti jogát. A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése, ellátása céljára, továbbá a szülői nevelés támogatása érdekében a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját kell a gyámhatóságnak kirendelni, aki egyéni gondozási-nevelési tervet készít. A gyámhatóság a védelembe vétel elrendelésével egyidejűleg szükség szerint különböző intézkedéseket rendelhet el, pl. gyermek számára magatartási szabályokat határoz meg, kötelezheti a szülőt, hogy keresse fel a háziorvosát, ha betegsége, vagy szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan bódult elmeállapotú, vagy pl. kötelezheti a szülőt, hogy gyermekét napközibe írassa be, vagy pszichológusi foglalkozásokon vegyen részt a család. Ha az eljárás során a gyermek védelembe vételére kerül sor, de a védelembe vétel során elrendelt hatósági intézkedések, illetve a családgondozás a gyermek veszélyeztetettségét nem szünteti meg, a gyermekvédelmi gondoskodás más módját kell választani (családba fogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, átmeneti-, vagy tartós nevelésbe vétel.)

2011. évben a jegyzői hatáskörű gyámhatóság **11** gyermek védelembe vételét rendelte el, és **13** gyermek védelembe vételét szüntette meg, így 2011. december 31-én **17** volt a nyilvántartott, védelembe vett kiskorúak száma. A családok száma, amelyekben a védelembe vett kiskorúak élnek: **12**.

6 esetben került sor a védelembe vételi eljárás megszüntetésére, azaz 6 gyermek esetében a védelembe vételi eljárás során megállapítást nyert, hogy a gyermekek veszélyeztetettsége nem volt olyan mértékű, mely gyámhatósági intézkedést igényelt volna. E gyermekeket alapellátás keretében gondozza a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat.

2011. évben az előző évhez képest jóval több gyámhatósági eljárás indult. Az ügyek számának növekedése összefüggésben van a jogszabályi változással, miszerint 10 óra igazolatlan mulasztást követően a jegyző végzésben hívja fel a törvényes képviselő figyelmét az igazolatlan hiányzások jogkövetkezményeire, 50 óra igazolatlan után pedig elrendeli az iskoláztatási támogatás felfüggesztését és védelembe veszi a gyermeket. 2011-ben összesen **60 határozat és 28 jogorvoslattal közvetlenül megtámadható végzés** született. A döntések megalapozottságát, az ügyfelek számára is elfogadható voltát igazolja, hogy jogorvoslati kérelem nem érkezett a jogorvoslattal megtámadható döntések ellen. Megkeresésre 7 darab környezettanulmány készült.

Az elmúlt évben a 11 gyermek esetében az alábbi okok miatt került sor a védelembe vételre:

- környezeti	3 gyermek esetében
- szülőnek felróható magatartási:	3 gyermek esetében
- gyermeknek felróható magatartási:	5 gyermek esetében
- fiatalok által elkövetett bűncselekmény:	1 gyermek esetében

A gyermekek veszélyeztetettségének számtalan oka lehet. Adódott a veszélyeztetettség abból, hogy pl. a gyermekek rendszeresen igazolatlanul hiányoztak az iskolából, csavarogtak, vagy szülők gyermek előtti veszekedései, nem egy esetben tettelegességig fajuló nézeteltérései, alkoholizmusa miatt kerültek gyámhatósági, család gondozói felügyelet alá. Ezek a problémák sok esetben párosultak azzal, hogy a gyermekeknél a feszült családi légkör miatt viselkedési és magatartási zavarok alakultak ki. Egy gyermek esetében például az elvált szülők közötti rendkívül rossz viszony, a válás ellenére mindennaposnak tekinthető veszekedések komoly pszichés problémákat okozott a gyermeknél. Négy kiskorú gyermek védelembe vételére azért került sor, mert az édesanya éjszakára felügyelet nélkül hagyta őket, az általuk lakott önkormányzati bérlakás kigyulladt és csak a szerencsének volt köszönhető, hogy a gyermekek nem égtek benn a lakásban.

A védelembe vétel fenntartásának szükségességét a gyámhatóság minden évben legalább egyszer kötelezően felülvizsgálja. A gyámhatóság felülvizsgálja a védelembe vételt abban az esetben is, ha a szülő, vagy a korlátozottan cselekvőképes gyermek kéri, illetve valamely oknál fogva a rendkívüli intézkedés indokolt. Tavaly egy esetben került sor a védelembe vétel rendkívüli felülvizsgálatára év közben.

A felülvizsgálatok során **13 gyermek** védelembe vételét szüntette meg a gyámhatóság. A megszüntetések okai között szerepel, hogy megszűnt a jegyző illetékessége, mert a család elköltözött Tapolcáról. Ezen ok miatt 6 gyermek esetében szűnt meg a védelembe vétel. 1 védelembe vett gyermeket a gyámhivatal ideiglenes hatállyal elhelyezett lakásotthonban, majd átmeneti nevelésbe is került. 4 gyermek az év folyamán nagykorúvá vált, esetükben a védelembe vétel a jogszabály erejénél fogva megszűnt. 2 gyermeknél volt olyan mértékű javulás tapasztalható – pl. a szülők egymással és az egy házban élő nagyszülőkkel való kapcsolata és ezáltal az otthoni légkör is nagymértékben javult és az anya is megfelelően bánt gyermekeivel -, hogy elegendő volt az alapellátás keretében történő család gondozás.

2011. évben 3 gyermeket helyezett el a jegyzői gyámhatóság ideiglenesen, azaz három gyermeket emelt ki családjából. Az ideiglenes hatályú elhelyezés 2 családot érintett.

Ideiglenes hatályú elhelyezésre akkor kerülhet sor, ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti és emiatt azonnali elhelyezése szükséges. Ilyenkor a gyámhatóság a gyermeket elsősorban a nevelésre alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, ha erre pedig nincs lehetőség, nevelőszülőnél, lakásotthonban helyezi el.

Egy 10 éves és egy másfél hónapos féltestvérpár ideiglenes hatályú elhelyezése iránti eljárás a családgondozó megkésett jelzésére irányult. Az alapellátás keretében gondozott család másfél hónapos gyermekét az éppen vizitet tartó gyermekorvos utalta sürgősséggel a kórházba, mivel a gyermekén bántalmazásra utaló jeleket, ún. „Naplemente-szindrómát” észlelt, ráadásul a szülők az orvos és a védőnő ott-tartózkodása alatt a csecsemő feje fölött ordítottak egymással teljes hangerővel, és a vitát többszöri felszólításra sem hagyták abba. Az eljárás során megállapítást nyert, hogy az élettársi kapcsolatban élő pár nem tudott megfelelő körülményeket teremteni újszülött gyermeke fogadására. Az alkoholista apa dolgozott ugyan, gyermeket vállalni azonban nem akart, az anya pedig anyai teendői ellátására alkalmatlan volt. A szülők között mindennaposak voltak a hangos veszekedések, verekedések.

Az anyának előző kapcsolatából volt egy közepsúlyos értelmi fogyatékos gyermeke, aki hét közben a veszprémi Kozmutza Flóra Általános Iskolában élt, csak a hétvégéket töltötte hol édesanyjával, hol édesapjával. Az anya nagyobbik gyermekét bizonyítottan többször is bántalmazta. Ezt a tényt a gyermekorvos is megerősítette, továbbá az anya nem megfelelően beszélt, viselkedett a beteg gyermekkel, illetve nem megfelelően táplálta. Az eljárás folyamán az anya és az apa kölcsönösen vádolta egymást a kisebb gyermek bántalmazásával. A gyermekek gondozását-nevelését vállalni tudó családtag nem volt, ezért a gyámhatóság a másfél hónapos csecsemőt a veszprémi kórházból a csecsemőotthonba szállította, a nagyobbik gyermeket pedig a gici lakásotthonban helyezte el. Az anya és élettársa ellen jelenleg büntetőeljárás van folyamatban kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény elkövetése miatt. Az ideiglenes hatályú elhelyezést a gyámhivatal felülvizsgálta és a gyermekeket átmeneti nevelésbe vette.

A harmadik, öt éves fiúgyermek ideiglenes hatályú elhelyezését az anya indítványozta. A család életvitele, körülményei ismeretesek voltak korábról a gyámhatóság előtt. Az anya és az apa korábban átmeneti nevelésbe voltak véve. A gyermek születését nem tervezték, a kisfiút szegényes körülmények között nevelték. 2010-ben a gyámhivatal ideiglenes hatállyal elhelyezte a gyermeket, mivel az apa játékszenvedélye és agresszivitása miatt az anya elmenekült tőle, egyedül viszont nem tudott megfelelő körülményeket teremteni a gyermeknek. Maga kérte ezért, hogy amíg rendezettebb körülményeket nem teremt, helyezze el a gyermeket a gyámhivatal. Mivel a szülők ígéretet tettek arra, hogy megpróbálnak a gyermeknek nyugodt körülményeket teremteni, ezért a gyámhivatal visszaadta nekik a gyermeket. A kisfiú nem sokáig maradt a családjában. 2011. februárban az anya Keszthelyre távozott vele, ismeretlen lakcímre. A családról napokig csupán annyit lehetett tudni, hogy az apa ismeretlen helyre távozott a barátaival, miután a család egyetlen vagyontárgyát, egy balatonedericsi, rossz állapotú ingatlant mélyen áron alul eladta és a pénz is elfogyott. Az anya és a gyermek pontos hollétéről pedig egy hétig nem lehetett tudni semmit.

Az anya február közepén megjelent a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál, majd a gyámhatóságon. Előadta, hogy szívésségből egy barátja lakásában lakik a gyermekkel, de csak három napig maradhatnak még, utána nem tudja, hová mennek. Munkája és pénze nincs, a gyermek apja ismeretlen helyen tartózkodik, hetek óta nem tud róla.

Elmondta, hogy úgy érzi, a gyermek jobb helyen lenne annál a nevelőszülőnél, ahová a gyámhivatal előző évben elhelyezte. Az anya gyakorlatilag ismét azt kérte, hogy amíg életét rendezi némiképp, a gyámhatóság helyezze el a gyermeket. Az első fokú gyámhatóság – tekintettel arra, hogy ez esetben sem volt a gyermek nevelésére alkalmas más családtag – elhelyezte a gyermeket a kívánt nevelőszülőnél. Rendkívül szerencsés fordulat volt az ügyben, hogy a gyermeket előző évben gondozó nevelőszülőnél éppen volt gondozási hely, így a gyermek ismerős helyre került és érzékelhetően jobban fogadta az édesanyjától való elválást, mint előző évben. (A nevelőszülő az elhelyezés napjának délelőttjén visszautasította egy másik gyermek gondozását, elmondása szerint megérezte, hogy a kislány, akit nagyon megkedvelt, visszakérül hozzá.) Az ideiglenes hatályú elhelyezést a gyámhivatal felülvizsgálta és a gyermeket átmeneti nevelésbe vette.

Tavaly **7 esetben** indított a gyámhatóság eljárást az iskoláztatási támogatás felfüggesztésével kapcsolatban, mert az iskola 50 óránál nagyobb mértékű igazolatlan hiányzást jelzett.

35 gyermek esetében kapott a gyámhatóság 10-nél több, de 50 óránál kevesebb igazolatlan hiányzásról jelzést. A gyámhatóság ezen ügyekben végzéssel tájékoztatta a szülőt az ötven óra igazolatlan hiányzás jogkövetkezményeiről.

Egy esetben érkezett jelzés arra vonatkozóan, hogy a gyermek után járó családi pótlékot a gyámjaként kirendelt nagymama nem a gyermekre fordítja, nem fizeti be például az ebédet és a kollégiumi díjat. A gyámhatóság eljárást indított a családi pótlék természetben nyújtása iránt, a gyermeket azonban időközben a gyámhivatal átmeneti nevelésbe vette, így az eljárás okafogyottá vált.

Tapolca Város Önkormányzata **2007. évben fogadta el bűnmegelőzési koncepcióját**, jelenleg felülvizsgálat alatt áll.

Főbb célkitűzések:

- **A közterületek rendjének fenntartása, a jogsértések visszaszorítása.** A közterületen történő bűncselekményeket a lakosság közvetlenül érzékeli és védekezési lehetőségei is korlátozottak. Ezért egyik legfontosabb feladat a közterület és a nyilvános helyek rendjének biztosítása. Elkötelezett szándék kinyilvánítása annak érdekében, hogy a – bárki által igénybe vehető – közterületen az emberek biztonságban érezzék magukat éjjel és nappal egyaránt. Az adatvédelmi szabályok értelmezését követően a térfelügyelő kamerarendszer újraindítása, szükség szerinti bővítése. Kis értékű tárgyi kommunikációs, képrögzítő eszközök beszerzése.
- **A külső városrészekben, külterületeken az időszaki rendőri jelenlét biztosítása, az odavezető utakon közlekedők figyelése.**
- **A gyermek és fiatalkori bűnözés csökkentése.** Az említett korosztály célirányos preventív nevelésével a bűnözés utánpótlási bázisának csökkentése.
- **A droghasználat és kábítószer-bűnözés kezelése, megelőzése** érdekében a fokozott hatósági tevékenység mellett, széleskörű intézményi és társadalmi összefogás szükséges.

- **A családon belüli erőszak megelőzése, megtörtént esetek megfelelő kezelése.** Erőszakos családban felnövekvő gyermekben az erőszakra való hajlam átöröklődik. Kiemelten fontos a problémás családok segítése.
- **Az idős, egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése.** Az aktuális ügyektől elvonatkoztatva is szükséges az idősekről való gondoskodás, ennek részét kell, hogy képezze otthonuk védelme is.
- **Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja.** A leghatározottabb törekvéseink mellett is előfordulhat, hogy a város lakói közül áldozattá válnak. Segíteni kell az állami és civil áldozatvédelmi lehetőségek elérését, s koordinálni a veszélyekkel kapcsolatos korrekt és folyamatos tájékoztatást. Különösen fontos a tájékoztatás, a Tapolca Városi Televízió, az Új Tapolcai Újság által biztosítható lehetőségek kihasználása.
- **A Tapolcán fellelhető kedvezőtlen tendenciák visszaszorítása.** (Pl. közlekedési balesetek, gépkocsi feltörések, betöréses lopások, besurranások, rongálások, közterületi bűncselekmények, rablások, zsebtolvajlások, stb.) Különösen fontos a városi gyorshajtás mérséklése érdekében mobil sebességellenőrző tájékoztató készülék beszerzése, üzemeltetése.
- **A város közbiztonságának javításához szükséges rendszeres rendőri jelenlét biztosítása.** Gyors reagáló képesség az ellenőrzött bejelentéseket követően. A lehetőségek függvényében támogatni (nem csak anyagi lehetséges) a járőrszolgálati tevékenységet.

Tapolca Városban 2011. évben **3 fiatalkorú** személy követett el bűncselekményt. Egy lány zaklatás vétségét, 1 fiú lopás vétségét, míg egy fiú visszaélés kábítószerrel vétségét követte el.

Az elkövetőket előidéző okok: egyrészt a csoportszellemnek való megfelelési kényszer, a jó hecc kedvéért történő elkövetés és az anyagi haszonszerzés.

A fiatalkorú bűnelkövetőkről csak részinformációi vannak a gyámhatóságnak. Ezek az esetek nem kerülnek mindig a gyámhatóság elé, a fiatalkorú bűnelkövetők ellen ugyanis a rendőrség folytat nyomozást, majd az ügyészség emel vádat. A gyámhatóságot nem minden esetben értesítik a bűnelkövetésről. A gyámhatóság ezen túlmenően több fiatalkorú bűnelkövetőt, szabálysértést elkövetőt regisztrált, az elkövetett cselekmény 18, ebből 16 lopás, és 1 köztisztasági és 1 rongálás szabálysértés. Ebből 1 gyermekkorú, 17 fiatalkorú.

Az oktatási intézményekben problémát jelent a tanulási korhatár maximumát elérő, azonban több esetben évismétlésre kötelezett, túlkoros gyerekek jelenléte, az általuk megvalósított, kezdeményezett bűncselekmények elkövetése.

A tapolcai Rendőrkapitányság a bűnmegelőzésben hangsúlyt fektet a város nevelési, oktatási intézményeiben tanuló gyermekek rendszeres ismerettel történő ellátására. Ezek alapján közreműködtek az Ovi-Zsaru, az Iskola rendőre programok városi szintű végrehajtásában. A rendőrség a fenti eseményeken a biztonságos közlekedésre, valamint a bűnmegelőzés eszközeinek felhasználásával hasznos ismereteket igyekezett átadni, elsajátíttatni a gyermekekkel a bűncselekmények megelőzése és az áldozattá válás megelőzése érdekében.

Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység működési engedélyezése

Tapolca város és 32 település vonatkozásában a gyermekjóléti szolgáltató tevékenység működési engedélyezése és ellenőrzése a jegyző hatáskörébe tartozott az év első felében. A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről szóló 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet módosítása következtében a hatáskör 2011. július 1-jétől a Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatalához. Az ügyiratok átadása-átvétele a jogszabályban előírt határidőig a Kormányhivatal munkatársaival egyeztetett időpontban megtörtént. Gyermekjóléti szolgálat tevékenységének ellenőrzésére 1 esetben, míg működési engedély kiadására 1 esetben került sor.

A GYÁMHIVATAL GYERMEKVÉDELMI FELADATAI

A gyámhivatal a gyermekek védelmét a Gyvt. 15. § (1) bekezdés c.) és d.) pontjában meghatározott pénzügyi ellátások, valamint a (4) bekezdésben meghatározott gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések biztosításával látta el 2011. évben is Tapolca Város székhellyel, 33 településre kiterjedően.

A gyermekvédelmi rendszerben a gyámhivatal feladata is a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

Pénzügyi ellátások:

- a gyermektartásdíj megelőlegezése
- az otthonteremtési támogatás.

Gyermektartásdíj megelőlegezése

A gyermektartásdíj megelőlegezését mint szociálpolitikai jogintézményt a gyermekvédelmi törvény 1997-ben a bíróságok feladatköréből vette ki és illesztette a közigazgatás rendszerébe. A gyermektartásdíj megelőlegezése iránti eljárás a gyermektartásdíjra jogosult gyermek szülőjének vagy más törvényes képviselőjének, valamint a nagykorúvá vált gyermek kérelmére indul. (A gyermektartásdíj megelőlegezhető gyermek nagykorúvá válása után is, addig az időpontig, ameddig a fiatal középfokú nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytat, de legfeljebb 20. évének betöltéséig.).

A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatában megállapította, vagy van olyan külföldi bíróság, vagy más hatóság által hozott jogerős határozat, amelyet a Magyarországon élő gyermek javára szerződés vagy viszonyosság alapján kell végrehajtani, és a gyermektartásdíj összegének a behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá a gyermeket gondozó szülő vagy más törvényes képviselő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani, feltéve, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi átlagjövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét (jelenleg 57.000.-Ft).

Nincs helye a gyermektartásdíj megelőlegezésének, ha a kötelezett lakóhelye olyan államban van, ahol a tartásdíj nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján nem érvényesíthető, vagy külföldi tartózkodási helye ismeretlen, vagy a jogosulttal közös háztartásban él. Nincs helye a megelőlegezésnek részösszegű megfizetés vagy részösszeg behajthatóság esetén, ha ennek mértéke a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének 50%-át meghaladja, vagy lejárt gyermektartásdíj esetén.

A gyámhivatal határozata alapján a – székhelye szerinti – települési önkormányzat jegyzője a központi költségvetés terhére biztosítja a gyermektartásdíj megelőlegezését. A folyósítás időtartama legfeljebb három évig tart. Indokolt esetben a megelőlegezés folyósítása – egy alkalommal – legfeljebb további három évre ismételt elrendelhető.

2011-ben gyermektartásdíj megelőlegezése iránt **34 kérelem** érkezett. A kérelmek közül 4 esetben kellett elutasító döntést hozni. 2011. december 31-ig 11 kérelem elbírálása volt folyamatban. A 2011. év folyamán gyermektartásdíj megelőlegezésben részesülők száma összesen **15 fő** volt.

Három évre 15 gyermeket érintően rendelte el a gyámhivatal gyermektartásdíj megelőlegezését. Az év folyamán a központi költségvetésből kifizetett összeg **5.844.000.-Ft** volt.

Otthonteremtési támogatás

A gyermekvédelem intézményrendszerében felnőtt fiatalok társadalmi beilleszkedése nehéz. Nagyon fontos számukra önálló egzisztenciájuk megteremtésének segítése, elsősorban lakhatásuk megoldása. Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse. A támogatás mértéke a nevelésben eltöltött évekhez, valamint a fiatal felnőtt vagyoni körülményeihez igazodik. Támogatásra az a fiatal felnőtt jogosult, akinek legalább hároméves időtartamú folyamatos - gondozási helyén töltött - nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg és készpénzének, biztosításra vagy más célból lekötött betétjének, vagy ingatlan vagyonának értéke a nagykorúvá válásakor nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hatvanszorosát (jelenleg 1.710.000.-Ft). A készpénz vagyonba a fiatal felnőtt árvaellátásából és a keresményéből számított megtakarítást nem lehet beszámítani.

E támogatást a gyámhivatal határozata alapján a székhelye szerinti települési jegyző biztosítja a központi költségvetés terhére. Az elmúlt évben **6 kérelem** érkezett. Elutasító döntést 2011-ben nem hozott a gyámhivatal. 3 fiatal felnőtt részére állapított meg a gyámhivatal támogatást 3.367.000.- Ft összegben. Mindhárom esetben bérlakás bérleti díjának kifizetésére fordították a fiatalok a kapott összeget

A gyermekvédelmi gondoskodás keretében tartozó hatósági intézkedések:

- a családba fogadás,
- ideiglenes hatályú elhelyezés,
- átmeneti nevelésbe vétel
- tartós nevelésbe vétel,
- nevelési felügyelet elrendelése
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése.

Családbafogadás

A szülői felügyeletet gyakorló mindkét szülő vagy szülői felügyeletet egyedül gyakorló szülő kérelmére – a másik szülő meghallgatásával – a gyámhivatal hozzájárulhat ahhoz, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt a gyermeket szükséges ideig más, általa megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, feltéve hogy a befogadás a gyermek érdekében áll.

A múlt évben 3 gyermek családba fogadása történt meg. Jelenleg is **36 gyermek** nevelkedik családba fogadó szülőnél. A családba fogadó személyre a gyámság szabályai vonatkoznak. Ez azt jelenti, hogy a gyámhivatal évente egy alkalommal felülvizsgálja a családbafogadás indokoltságát.

E jogintézmény maradéktalanul betölti azt a célt, hogy a gyermek érdekében álló, gyors intézkedést tud hozni a gyámhivatal a szülői akaratnak megfelelően.

Ideiglenes hatályú elhelyezés

A gyámhivatal az elmúlt évben **7 gyermek** ideiglenes hatályú elhelyezése ügyében döntött. Ezen kívül a jegyzői gyámhatóság 3 gyermeket helyezett el.

A gyámhivatal által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezésének okai az alábbiak voltak:

- Egy gyermeket Debrecen Megyei Jogú Város Jegyzője helyezte el ideiglenesen harmadik személynél. A gyámhivatali a felülvizsgálat során a harmadik személynél történő elhelyezést fenntartotta, gyámként a harmadik személyt kirendelte és pert indított Tapolcai Városi Bíróságon a gyermekelhelyezés megváltoztatása ügyében.
- Egy kislány esetében a gyámhivatal megszüntette a gyermek családba fogadását és hivatalból a nagyszülőnél helyezte el ideiglenes hatállyal a gyermeket, pert indított továbbá a Tapolcai Városi Bíróságon a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt. A bíróság a gyermeket a nagyszülőnél helyezte el.
- Három kiskorú gyermeket Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Jegyzője ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél helyezte. Az ügy illetékességváltozás miatt került a tapolcai gyámhivatalhoz. A gyámhivatal az intézkedést felülvizsgálta és a gyermekeket átmeneti nevelésbe vette.
- Egy kiskorú gyermek megszökött az öt nevelő édesanyjától és annak élettársától, gyalogszerrel akart a mintegy 50 kilométerre lakó édesapjához eljutni. Őt a tapolcai rendőrök találták meg és helyezték el ideiglenes hatállyal lakásotthonban. A tapolcai gyámhivatal felülvizsgálata az ideiglenes hatályú elhelyezést és a gyermek átmeneti nevelésbe vételéről döntött.
- Egy gyermek évek óta nagymamájánál nevelkedett, aki egyben a gyámja is volt. A gyermek és a nagyszülő kapcsolata a kamaszodó gyermek viselkedése és életvitele miatt olyannyira megromlott, hogy a nagyszülő lemondott a gyámságról és úgy nyilatkozott, hogy nem vállalja tovább az unoka nevelését. A családban a gyermek ellátására alkalmas és azt vállaló személy nem volt, ezért őt a gyámhivatal ideiglenes hatállyal lakásotthonban helyezte el, majd átmeneti nevelésbe vette.

Átmeneti nevelésbe vétel

A gyámhivatal a gyermeket átmeneti nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését a családi környezete veszélyezteti és veszélyeztettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal valamint védelembe vétellel nem lehet megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá ha a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem biztosítható.

Az átmeneti nevelésbe vétellel egyidejűleg a gyámhivatal a gyermeket nevelőszülőnél vagy – ha az nem lehetséges - gyermekotthonban illetve fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el és gyámot (hivatásos gyámot) rendel. Az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülőjének szülői felügyeleti joga szünetel.

Az átmeneti nevelésbe vételre nem kerülhet sor, ha a veszélyeztettség megszüntetése és a gyermek gondozása megfelelően biztosítható a különélő másik szülőnél vagy harmadik személynél történő ideiglenes elhelyezéssel, családbafogadással, a gyermek átmeneti gondozásával, valamint fogyatékos és pszichiátriai betegek otthonában történő elhelyezése útján.

A gyermek családból történő kiemelése rendkívül körültekintő munkát igényel. Az egyik legnehezebb gyermekvédelmi feladat még akkor is, ha a döntéshozatalt helyszíni szemlék, szakhatósági vélemények, elhelyezési tanácskozások és gyámhivatali tárgyalás előzi meg.

A gyámhivatal a gyermek átmeneti nevelésbe vételének elrendelése előtt megyei(fővárosi) gyermekvédelmi szakértői bizottság szakvéleményére alapozott elhelyezési javaslatot szerez be a gyermekvédelmi szakszolgáltatótól. Az eljárás során a gondozási hely az egyéni elhelyezési tervre és a gyám személyére vonatkozóan az elhelyezési tanácskozást követően teszi meg javaslatát a szakszolgálat.

Múlt év december 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek száma: **33 kiskorú**
2011-ben átmeneti nevelésbe vett gyermek: **9 kiskorú**

Fontos, hogy a szakellátásban lévő gyermekek és szüleik között rendszeres kapcsolattartás legyen, de minden gyermek esetében egyénileg kell a kapcsolattartás szabályozni, külön-külön kell vizsgálni és szabályozni a szülői körülmények bizonytalansága miatt.

Az átmeneti nevelésbe vett gyermekek elhelyezése egyrészt 8-12 fős lakásotthonokban vagy speciális gyermekotthonokban lehetséges, jobb esetben nevelőszülőknél kerülhetnek elhelyezésre. Személyi és vagyoni ügyeiket, nevelésüket a gyámként kirendelt lakásotthon vezető, nevelőszülő vagy hivatásos gyám végzi. A gyermekvédelmi eljárás során minden egyes gyermek sorsát érintő eljárásunkban minden alapvető gyermeki jogot a gyermek mindenekfelett álló érdekét juttatjuk érvényre.

Tartós nevelésbe vétel

A gyámhivatal tartós nevelésbe akkor veszi a gyermeket, ha a szülő vagy mindkét szülő felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, ha a szülő vagy mindkét szülő elhalálozott és a gyermeknek nincs felügyeletet gyakorló szülője, a gyermek ismeretlen szülőktől származik, feltéve, ha a gyermek neveléséről kirendelt gyám útján nem lehet gondoskodni.

Tartós nevelésbe veszi a gyámhivatal a gyermeket abban az esetben is, ha a szülő a gyermek ismeretlen személy általi örökbefogadásához tett hozzájáruló nyilatkozatot.

2011. december 31-én tartós neveltek száma így maradt **3 fő**. Az egy gyermek szülei halála miatt került az állami gondoskodás rendszerébe pár évvel ezelőtt, nevelőszülőkhöz.

Utógondozás

Az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése vagy megszüntetése esetén a gyámhivatal legalább 1 év időtartamra elrendeli a gyermek illetve kérelemre a fiatal felnőtt utógondozását. Az utógondozás 24 éves korig is tarthat, illetve felsőfokú nappali tagozaton tanulmányokat folytató fiatal felnőtt esetében 25 éves korig. Ennek célja, hogy elősegítse a gyermek illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését.

2011. évben elrendelt utógondozások száma: **10**

Megszűnt utógondozások száma: **4**

Utógondozói ellátás

Ha a gyermek illetve a fiatal felnőtt átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy nappali oktatás munkarendje szerint vagy felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat vagy szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja, és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja. Az utógondozói ellátását a fiatal felnőtt huszonnegyedik évének betöltéséig kérheti. A megállapítás további feltétele, hogy nagykorúvá válásának időpontjában készpénzvagyonának értéke az öregségi nyugdíj legkisebb összegének negyvenszeresét nem haladja meg feltéve, ha lakhatását saját vagy közeli hozzátartozójának lakókörnyezetében nem megoldható.

Múlt év folyamán elrendelt utógondozói ellátások száma: **3**

Megszűnt utógondozói ellátások száma: **0**

Gyermekvédelem területén végzett szakmai ellenőrzések

2011. évben a **Veszprém Megyei Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala** folytatott le téma- és utóellenőrzést. A célvizsgálat tárgyköre témaellenőrzés keretében az eredménytelen védelemben vételről szóló jegyzői értesítést követő eljárások kimenetele, utóellenőrzés keretében pedig a gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezésének oka, megalapozottsága, az elhelyezés időtartamának törvényessége, a gondozási hely esetleges megváltoztatása, az ideiglenes elhelyezés megszüntetése, továbbá a 2010. évben ideiglenes hatállyal elhelyezett, valamint átmeneti nevelésbe vett hat év alatti gyermekek kapcsolattartásának szabályozása – különös tekintettel arra, hogy a szakszolgálat milyen gyakoriságú, és időtartamú kapcsolattartásra tett javaslatot, és a gyámhivatal végül hogyan szabályozta a kapcsolattartást. A vizsgálat során a Szociális és Gyámhivatal megállapította, hogy a gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezésének oka, indokoltsága, megalapozottsága ügykörben a városi gyámhivatal kisebb eljárási hibáktól eltekintve megalapozott és jogszerű döntéseket hozott. Egy esetben került sor felügyeleti intézkedésre, mivel a gyámhivatal megalapozatlanul rendelkezett a gyermek lakcímének megállapításáról.

Az ideiglenes hatállyal elhelyezett, illetve átmeneti nevelésbe vett gyermekek kapcsolattartása ügykörben a városi gyámhivatal egy gyermek esetében nem tisztázta kellőképpen az tényállást, egy esetben pedig mulasztást követett el, amely miatt az eljárás lefolytatására kellett utasítani. Egyebekben a városi gyámhivatal a Ket., a Gyer. és a Gyvt. szabályait többségében megfelelően alkalmazta. Az értesítések, az idézések, a jegyzőkönyvek és a környezettanulmányok az eljárási szabályoknak megfeleltek, a hatóság által hozott döntések pedig tartalmazzák a Ket. és a Gyer. által megkövetelt tartalmi elemeket, a gyámhivatal a döntéseit határidőben hozta meg.

ÖSSZEGZÉS

Önkormányzatunk 2011. évben is a pénzbeli ellátások vonatkozásában eleget tett a törvényben megfogalmazottaknak. További támogatások bevezetésére nem volt és megítélésem szerint nincs is szükség, tekintettel arra, hogy a gyermekvédelmi kedvezmény bevezetése több támogatást biztosít (ingyenes tankönyv, ingyenes étkezés biztosítása, évi 2 alkalommal további pénzbeli támogatás, egyéb kedvezmények igénybe vétele). Jogos igény esetén minden alkalommal segítséget nyújtott az Önkormányzat a rászoruló családoknak.

A Gyvt. 94.§ (2) bekezdése értelmében a települési önkormányzatnak a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vonatkozásában biztosítani kell a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását – 10000-nél több állandó lakos esetén a bölcsődei ellátást -, a gyermekek átmeneti gondozását, másrészt az önkormányzat szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. Városunkban az előzőekben említett szolgáltatások csak részben biztosítottak. Hiányzik a helyettes szülői hálózat. A Gyermekjóléti Szolgálat hirdetés útján próbált helyettes szülőket találni, a jelentkezők között nem volt azonban a feladat ellátására alkalmas személy.

Az utóbbi években megfigyelhető tendencia, és a tavalyi évben lefolytatott gyámhatósági eljárásokban különösen megfigyelhető volt, hogy egyre több magatartászavaros, beilleszkedési és pszichés problémákkal küzdő gyermek és szülő kerül a gyámhatóság látóterébe. Egyre nagyobb szükség van emiatt pszichológus szaktudására és igénybe vételére. Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat két főállású pszichológusa Tapolca városra és a környékbéli több mint húsz településre kiterjedően látja el feladatát, így sokszor heteket, hónapokat kell várni a mind leterheltebb szakemberekkel való konzultációra. Ügyfeleink többségének anyagi lehetőségeit meghaladja, hogy magánpraxist folytató pszichológushoz forduljanak. Rendelkezésre álló forrás hiányában sajnos nincs lehetőség több szakember foglalkoztatására. A szakmai munka minőségét nagyban emelné és a gyermekeknek is kézzelfogható segítséget jelentene, ha a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál is tevékenykedne pszichológus szakember.

Megoldatlan továbbá városunkban a gyermekek átmeneti gondozása. A Hajléktalan Szállón korábban működött ugyan egy krízisszoba, mely a krízishelyzetbe jutott családok elhelyezésére szolgált. A krízisszoba azonban 2009-ben megszüntetésre került, helyén kisebb átalakítással további egy szoba lett kialakítva férfi ügyfelek számára.

A Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete által Taliándörögden létrehozott családok átmeneti otthona kismértékű javulást jelent a nehéz helyzetbe került családok elhelyezésében, de a problémát nem oldja meg. Az intézmény csupán 24 férőhelyes, az őszi-téli időszakban jellemzően telházal működik, így nem tudnak újabb bajba jutott családokat fogadni. A környező városokban működő otthonok (pl. Ajka, Veszprém) ellátási területe csak a székhely-település területére terjed ki. Megoldást egy újabb, Tapolcán működő családok átmeneti otthona jelentene, melyet térségi összefogással, vagy esetlegesen e célra rendelkezésre álló pályázati források felhasználásával lehetne létrehozni.

Tapolca , 2012. április 27.

Császár László
polgármester